

Amouröse Topographie:

Orte der Kontaktanbahnung im
augusteischen Rom
-Philologischer Teil-

Gliederung

Wo sind die Mädchen zu finden?

- Verschiedene Treffpunkte in ganz Rom (67-88)
- Das Theater (89-134)
- Zirkus und Arena (135-170)
- Gespiele Seeschlacht und Triumphzug (171-228)

89-134: sed tu praecipue curvis venare theatris....

*Spectatum veniunt,
veniunt spectentur ut
ipsae...
(99)*

*sunt illi aliae quas
spectare ego, et me
spectari volo...
(Plautus, Poenulus 337)
nemo denique in
spectaculo ineundo prius
cogitat nisi videri et
videre...
(Tertullian, de spectaculis
25)*

Auswahl der Mädchen

*Respiciunt, oculisque
notant sibi quisque
puellam quam velit, et
tacito pectore multa
movent...*

(109-10)

*Magna pars forte in quem
quaeque inciderat raptae:
quasdam forma
excellentes, primoribus
patrum destinatas, ex
plebe homines quibus
datum negotium erat
domos deferebant...*

(*Livius, AUC, 1,9*)

Signal zum Raub

*Dumque, rudem
praebente modum tibicine
Tusco, ludius aequatam
ter pede pulsat humum,
In medio plausu (plausus
tunc arte carebant) rex
populo praedae signa
petita dedit...*

(111-14)

*Vbi spectaculi tempus
venit deditaque eo
mentes cum oculis erant,
tum ex composito orta vis
signoque dato....
(Livius, AUC, 1,9)*

Gewalt und Angst

*Protinus exiliunt, animum
clamore fatentes, virginibus
cupidas iniciuntque manus. Ut
fugiunt aquilas, timidissima
turba, columbae, ut fugit invisos
agna novella lupos: Sic illae
timuere viros sine more ruentes;
Constitit in nulla qui fuit ante
color. Nam timor unus erat, facies
non una timoris: Pars laniat
crines, pars sine mente sedet;
Altera maesta silet, frustra vocat
altera matrem:
Haec queritur, stupet haec; haec
manet, illa fugit...
(115-24)*

*iuventus Romana ad rapiendas
virgines discurrit...
Turbato per metum ludicro
maesti parentes virginum
profugiunt, incusantes violati
hospitii foedus deumque
invocantes cuius ad sollempne
ludosque per fas ac fidem
decepti venissent. Nec raptis
aut spes de se melior aut
indignatio est minor...
(Livius, AUC, 1,9)*

Erotische Komponente

*Ducuntur raptae, genialis
praeda, puellae, et potuit
multas ipse decere timor.*

*Siqua repugnarat nimium
comitemque negabat,
sublatam cupidus vir tulit
ipse sinu, atque ita 'quid
teneros lacrimis corrumpis
ocellos?*

*Quod matri pater est, hoc
tibi' dixit 'ero...*

(125ff.)

*sed penuria mulierum
hominis aetatem duratura
magnitudo erat, quippe
quibus nec domi spes prolis
nec cum finitimis conubia
essent. Tum ex consilio
patrum Romulus legatos
circa vicinas gentes misit qui
societatem conubiumque
novo populo peterent...*

(Livius, AUC, 1,9)

135-170: multa capax populi commoda

Circus habet...

*Nec te nobilium fugiat
certamen equorum...*

*Nec mora, quisquis erit,
cui favet illa, fave...*

(135;146)

*Et bene, quod cogit, si
nolis, linea iungi, quod tibi
tangenda est lege puella
loci...*

(141-2)

*'Non ego nobilium sedeo
studiosus equorum; cui
tamen ipsa faves, vincat ut
ille, precor...*

*Quid frustra refugis? cogit
nos linea iungi. haec in
lege loci commoda circus
habet ...*

(Am. 3,2)

*Pallia si terra nimium
demissa iacebunt, collige,
et inmunda sedulus effer
humo...*

(153-4)

*Sed nimium demissa
iacent tibi pallia terra.
collige — vel digitis en
ego tollo meis!*

*Respice praeterea, post
vos quicumque sedebit, ne
premat opposito mollia
terga genu...*

(157-8)

*tu quoque, qui spectas
post nos, tua contrahe
crura, si pudor est, rigido
nec preme terga genu!
(Am. 3,2)*

Ovid vs. Augustus

*mater in Aeneae constitit
urbe sui...*

(60)

*Tot tibi tamque dabit
formosas Roma pueras,
haec habet ut dicas
quicquid in orbe fuit.*

(55-6)

*adspice cognati felicia
Caesaris arma—qua vicit,
victos protegit ille manu...
(Am. 1,2)*

*nec crebro respice
Romam, sed fuge!
(Rem. Am. 223-4)*

Ovid vs. Augustus

*Romule, militibus scisti dare
commoda solus: haec mihi si
dederis commoda, miles ero.*

(131-2)

*Et bene, quod cogit, si nolis, linea
iungi, quod tibi tangenda est lege
puella loci.*

(141-2)

*sive ego marmorei respexi summa
theatri...*

(Am. 2,7)

*tu criminis auctor... Romule...tu
rapere intactas docuisti impune
Sabinas: per te nunc Romae
quidlibet audet Amor. (Prop. II, 6)*

*Feminis ne gladiatores quidem,
quos promiscue spectari sollemne
olim erat, nisi ex superiore loco
spectare concessit. edixeritque
mulieres ante horam quintam
venire in theatrum non placere...
(Sueton, Aug. 44,1f.)*

Quellenangaben

- Armstrong, R., Ovid and his love poetry, London 2005
- Boyle, A.J., Ovid and the Monuments – A poet's Rome, Bendigo 2003
- Hollis, A.S., Ovid. *Ars amatoria. Book 1*, Oxford 1977
- Jäger, K., Crambe repetita, Ovid, Amores 3,2 und Ars 1,135-162 in: Zinn, E.(ed.): Ovids Ars Amatoria und Remedia Amoris (AU Beiheft 2, Reihe 13), Stuttgart 1970, 51-60
- Lüderitz, A., Aufbau des ersten Buches der Ars amatoria von Ovid in: Zinn, E. (s.o.)
- von Albrecht, M. (ed./übers.), P. Ovidius Naso, *Ars amatoria/Liebeskunst*, Stuttgart 2003
- www.gottwein.de (Übersetzungen auf dem Handout)

Danke für eure Aufmerksamkeit!